

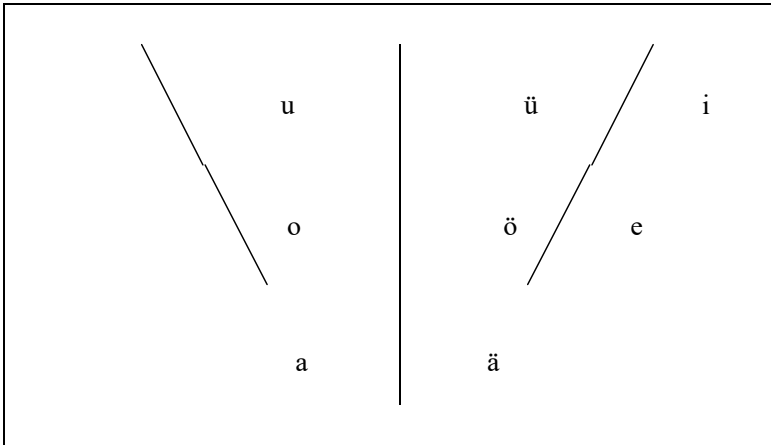
Hangtan

A MAGÁNHANGZÓK

A vepsze nyelv összesen nyolc magánhangzót használ. Legközelebbi rokonaitól és a magyartól is eltérően viszont gyakorlatilag nincs hosszú magánhangzója.

A magánhangzók: a, o, u, ö, ü, ä, e, i. Ezek közül az **a** ejtése rövid(!) á, az **ü** ejtése rövid (egészen) nyílt e, az **e** ejtése pedig rövid(!) zárt é. A többi magánhangzót jelölő betű ejtése a magyaréval azonos.

(A magas hangrendű magánhangzók az előttük álló mássalhangzókat eredendően palatalizálják.)

A KETTŐSHANGZÓK

A kettőshangzók esetében az azokat alkotó két magánhangzó gyakorlatilag nem képez külön szótagot, együttes kiejtési időtartamuk hosszú hangzónyi. Ebben a tekintetben kivételt főleg az összetételek határán egymás mellé kerülő magánhangzók jelentenek, amelyek legtöbbször külön szótagképzők maradhatnak.

A kettőshangzók kialakításában közeli nyelvrokonaitól eltérően kizárólag az -i és az -u vesznek részt, eltérő záródású diftongus csak idegen eredetű szavakban fordul elő elvétve.

Ennek megfelelően a vepsze diftongusok leggyakoribb hangkapcsolatai: au, äu, öu, ou, üu, ai, äi, ei, öi, oi, üi, ui.

Ezekben a hangkapcsolatokban a záró -i, illetve -u gyakorlatilag félhangok, átmenetet képeznek az i és j, illetve az u és v között, ejtésük is ennek megfelelő.

Közismertebb idegen átvételekben szereplő egyéb diftongusos hangkapcsolatok pl. a **Suomi**, a **tualet**, az **aeroport** szavakban található.

Az eredetiben eu hangkapcsolatú átvételeket pedig a vepsze oroszosan oldja meg, pl. **evro**.

A MÁSSALHANGZÓK

A mássalhangzók: m, b, p, v, f, n, d, t, z, s, c, l, r, ž, š, č, j, g, k, h. Közülük az **s** ejtése sz, az **š** ejtése s, a **ž** ejtése zs, a **č** ejtése pedig cs. A többi mássalhangzót jelölő betű ejtése (a szabályszerű lágyulások eseteit kivéve) lényegileg a magyaréval teljesen azonos, a **h** hang az, amelynek ejtése inkább oroszos (mint a magyar ihlet, illetve technika szavakban).

Több mássalhangzónak hosszú változata is előfordul, de a rövid-hosszú szembenállásnak a kemény-lágy szembenállással ellentétben csak elvétve van jelentést megkülönböztető szerepe. A mássalhangzók hosszú változatát az írásban az adott hang betűjének megkettőzésével jelölik.

A vepsze nyelvben létezik – a **č**, az **š**, a **ž** és értelemszerűen a **j** kivételével – valamennyi mássalhangzónak lágy változata is.

A jésített (palatalizált) mássalhangzók: m', b', p', v', f', n', d', t', z', s', c', l', r', g', k', h'. (Látható, hogy a mássalhangzó lágyításában a vepsze „oroszosodott” el a legjobban a balti finnek közül, sőt az oroszban kizárt lágyításai is vannak a k', g', h' esetében).

A lágy mássalhangzók közül a magyar számára három könnyen ejthető. Az **n'** ejtése megközelítőleg ny, a **d'** ejtése megközelítőleg gy, a **t'** ejtése pedig megközelítőleg ty.

A többi lágy mássalhangzó esetében az alaphangnak egy kissé „jésítettebb” változatát célszerű ejteni.

Szóvégi mássalhangzó esetében, illetve az a, o, u magánhangzók előtti helyzetben a lágy mássalhangzó változatát az írásban az alaphangot jelölő betűre mögötte tapadó felső vessző (´), az úgy nevezett lágyságjel különbözteti meg. A betűkettőzésben maga a lágyságjel is részt vesz (pl. l' l' és t' t').

m,m'	n,n'			[ŋ]	
p,p'	t,t'			k,k'	
b,b'	d,d'			g,g'	
f,f'	s,s'	š			h,h'
v,v'	z,z'	ž	j		
	c,c'	č			
	r,r'				
	l,l'				

A KIEJTÉS

A	ajada	<i>ájádá*</i>		
B, B'	babuk	<i>bábuk</i>	hirb'	<i>h'irb'</i>
C, C'	car'	<i>cár'</i>	skanc'	<i>szkánč'</i>
Č	čibu	<i>csibu</i>		
D, D'	da	<i>dá</i>	nügüd'	<i>nüügü</i>
E	eht	<i>éht*</i>		
F, F'	foto	<i>foto</i>	F'odor	<i>F'odor</i>
G, G'	gad	<i>gád</i>	keng'	<i>k'éng'</i>
H, H'	huba	<i>hubá*</i>	toh'	<i>toh'</i>
I	ird	<i>ird</i>		
J	jom	<i>jom</i>		
K, K'	kahesa	<i>káh'észá</i>	manik'ur	<i>mányik'ur</i>
L, L'	loda	<i>lodá</i>	nübl'	<i>nübl'</i>
M, M'	mam	<i>mám</i>	lem'	<i>lém'</i>
N, N'	nutta	<i>nuttó</i>	son'	<i>szony</i>
O	oja	<i>ojá</i>		
P, P'	puru	<i>puru</i>	pap'	<i>páp'</i>
R, R'	raha	<i>ráhá</i>	sur'	<i>szur'</i>
S, S'	sada	<i>szádá</i>	laps'	<i>lápsz'</i>

Š	škola	<i>skola</i>		
Z, Z'	zavod	<i>závod</i>	tođuž'	<i>tođuž'</i>
Ž	živat	<i>zivat</i>		
T, T'	torok	<i>torok</i>	huršt'	<i>hurszty</i>
U	uskta	<i>uszkta</i>		
V, V'	vac	<i>vác</i>	järv'	<i>jerv'</i>
Ü	ümbroz	<i>ümbroz</i>		
Ä	äjak	<i>eják</i>		
Ö	öbok	<i>öbok</i>		

A SZÓHANGSÚLY

A vepsze nyelv a magyarhoz és a legközelebbi rokonnyelveihez hasonlóan élhangsúlyos, vagyis a szóhangsúly szinte kizárólag az első szótagra esik.

Ettől való eltérés főleg az újabb keletű, idegen nyelvekből történő – majdnem kizárólag az oroszon keresztüli – átvételek nyomán fordulhat elő. Ezekben az esetekben a vepsze az átadó nyelvet követi.

